

Σχεδιάγραμμα Διδασκαλίας Μαθήματος

ΓΕΝΙΚΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ	Μάρκος Ξυδάκης		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦΦ 139		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειμερινό Εξάμηνο 2025-2026		
ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνική Λογοτεχνία και Λογισύνη από το 1669 έως το 1770		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β - Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Στόχος του Μαθήματος Γενικός στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές/τήτριες με τα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της περιόδου 1669-1770. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τήτριες θα πρέπει: - Να γνωρίζουν τα βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη γραμματεία της περιόδου. - Να αντιλαμβάνονται τις προϋποθέσεις εκείνες που συντέλεσαν στη συγγραφή των υπό μελέτη κειμένων. - Να έχουν εξοικειωθεί με την ερμηνεία πεζού και έμμετρου λόγου της περιόδου. - Να διαθέτουν την ικανότητα να διαβάζουν απαιτητικά γλωσσικά κείμενα. - Να γνωρίζουν τα ψηφιακά εργαλεία του επιστημονικού πεδίου (ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, ψηφιακές εκδόσεις και ψηφιοποιημένες συλλογές εντύπων).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενική εισαγωγή: Οι ιστορικές και πολιτισμικές εξελίξεις στην Ευρώπη τον μακρύ 18^ο αιώνα.
2. Ο ελληνικός κόσμος στον Αιώνα των Φώτων. Η ανθρωπογεωγραφία των ελληνικών κοινοτήτων (Κωνσταντινούπολη, Παραδουνάβιες, Ηγεμονίες, Παροικίες), η τυπογραφία, η εκπαίδευση, η κοινωνική διαστρωμάτωση (Φαναριώτες, έμποροι, λόγιοι). Παρουσίαση του καθιερωμένου σχήματος του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
3. Η σχέση και ο ρόλος των πρώτων Μαυροκορδάτων στο πολιτισμικό τοπίο.
4. Νικόλαος Μαυροκορδάτος: μελέτη και ερμηνεία του κειμένου «Περί γραμμάτων σπουδής και βιβλίων αναγνώσεως».
5. Το μεταφραστικό πρόγραμμα των πρώτων Μαυροκορδάτων: Μολιέρος και Θερβάντες.
6. Το μεταφραστικό πρόγραμμα των πρώτων Μαυροκορδάτων: Γραθιάν και Φενελόν.
7. Γνωριμία με τον έμμετρο λόγο: η περίπτωση της *Βοσπορομαχίας* (1766) (1).
8. Γνωριμία με τον έμμετρο λόγο: η περίπτωση της *Βοσπορομαχίας* (1766) (2).
9. Γνωριμία με τον έμμετρο λόγο: η περίπτωση του Καισάριου - Κωνσταντίνου Δαπόντε.
10. Παράδοση αποσπασμάτων από τον *Κήπο Χαρίτων* του Δαπόντε (1)
11. Παράδοση αποσπασμάτων από τον *Κήπο Χαρίτων* του Δαπόντε (2)
12. Παράδοση αποσπασμάτων από τον *Καθρέφτη Γυναικών* του Δαπόντε (1).
13. Παράδοση αποσπασμάτων από τον *Καθρέφτη Γυναικών* του Δαπόντε (2).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	• Προβολή ψηφιοποιημένων διαφανειών • Χρήση Power-point • Συστηματική αξιοποίηση της πλατφόρμας e-learn του Πανεπιστημίου για την ανάρτηση σχετικού υλικού. • Επικοινωνία μέσω e-mail. • Χρήση βάσεων δεδομένων σχετικών με το μάθημα: http://anemi.lib.uoc.gr/. (Ψηφιοποιημένα έντυπα από τη συλλογή του Πανεπιστημίου Κρήτης)

	http://www.benaki.gr/bibliology/search_simple.asp (Ηλεκτρονικός κατάλογος του «Βιβλιολογικού Εργαστηρίου “Φίλιππος Ηλιού”».)	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων	20
	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	63
	Γραπτή εργασία	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πού είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα γίνει με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Τα θέματα των εξετάσεων θα παρουσιάζουν διαβαθμισμένη δυσκολία. Θα περιλαμβάνονται ερωτήσεις τόσο σύντομης απάντησης όσο και δοκιμιακής ανάπτυξης, ενώ οι φοιτητές/τήτριες θα καλούνται να αναλύσουν και ένα σύντομο απόσπασμα κειμένου που θα τους δίδεται.	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγέλου, Άλκης, *Των Φώτων Β΄. Όψεις του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1999.

Αθήνη, Στέση, *Όψεις της νεοελληνικής αφηγηματικής πεζογραφίας 1700-1830. Ο διάλογος με τις ελληνικές και τις ξένες παραδόσεις στη θεωρία και στην πράξη*, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2010.

Αθήνη, Στέση – Ξούριας, Γιάννης, *Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα – Κάλλιπος, 2015.

Δαπόντες, Κασάριος, *Κήπος Χαρίτων* (επιμ.: Άλκης Αγγέλου), Αθήνα, Εστία, 1997.

Δημαράς, Κ. Θ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Αθήνα, Ερμής, 2009.

Ηλιού, Φίλιππος, *Ιστορίες του ελληνικού βιβλίου* (επιμ.: Άννα Ματθαίου, Στρατής Μπουρνάζος, Πόπη Πολέμη), Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2006.

Κατσιγιάννης, Αλέξανδρος, «Λογαριάζοντας χωρίς τον τυπογράφο. Με αφορμή τα περικείμενα της Χρηστοθήειας του Κασάριου Δαπόντε (1770)», *Νέα Εστία* 1882 (2019) 756-766.

Κιτρομηλίδης, Πασχάλης Μ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες* (1978) (μτφρ.: Στέλλα Νικολοϋδή), Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2009.

Μαυρέλος Ν. – Συμεωνίδου Π. – Τζελέπης Δημ. – Μ. Χουλιάρα, *Ο Πρώιμος Διαφωτισμός στην εποχή των πρώτων Μαυροκορδάτων: Αλέξανδρος ο εξ Απορρήτων και Νικόλαος*, Αθήνα, Gutenberg, 2021.

Πεχλιβάνος, Μίλτος, «Λογοτεχνία 1770-1821. Ανάμεσα στην ωφέλεια και την τέρψη»: *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. 2: *Η Οθωμανική Κυριαρχία 1770-1821. Διαφωτισμός – Ιστορία της Παιδείας – Θεσμοί και Δίκαιο* (επιμ.: Βασίλης Παναγιωτόπουλος), Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ. 181-198.

Σπάθης, Δημήτρης, *Ο Διαφωτισμός και το Νεοελληνικό Θέατρο. Επτά μελέτες*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2008.

Σφοίνη, Αλεξάνδρα, *Ξένοι συγγραφείς μεταφρασμένοι ελληνικά 1700-1830. Ιστορική προσέγγιση του ελληνικού μεταφραστικού φαινομένου*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών – Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών – Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών, 2019.

Ταμπάκη, Άννα, «Ο Μολιέρος στη φαναριώτικη παιδεία. Τρεις χειρόγραφες μεταφράσεις», *Τετράδια Εργασίας* 14, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών – Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1989.

Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Έλια – Καρανάσιος, Χαρίτων – Kappler, Matthias – Χοτζάκογλου, Χαράλαμπος (επιμ.), *Φαναριώτικα και αστικά στιχουργήματα στην εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών – Κέντρο Ερεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού, 2013.

Χατζηπανταζής, Θόδωρος, *Διάγραμμα ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2017.

Momartz, Caspar Ludwig, *Η Βοσπορομαχία* (επιμ.: Albrecht Berger), Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2022.